

УДК 37.013.502:504.613.95

Гарашук О.В.,
*доктор економічних наук, доцент,
заступник начальника управління організаційного
та інформаційного забезпечення – начальник відділу взаємодії
з громадськістю та ЗМІ і міжнародного співробітництва,
Державна інспекція навчальних закладів України*

ІННОВАЦІЙНА ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА – ШЛЯХ ДО ЕФЕКТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ

INNOVATIVE EDUCATIONAL POLICY – A WAY TO EFFICIENT ECONOMY

Підкреслюється важливість освітньої сфери в контексті соціогуманітарних цінностей, значення для соціально-економічного розвитку країни, для підвищення ефективності економіки. В ході дослідження використано форсайтний підхід. В роботі основна увага зосереджена на вищій освіті. Висвітлюється роль інноваційного підходу в підвищенні якості освіти та підготовки кадрів, зокрема, показано, що освітня інноваційна політика має бути направлена на підготовку кадрів у відповідності з необхідністю забезпечення випуску вищими навчальними закладами мобільних, конкурентноздатних фахівців. Обґрунтовується, що цьому має сприяти тісна взаємодія освітньої сфери зі сферою матеріального виробництва, підприємствами, бізнес-спільнотою. На основі глибокого аналізу авторами зроблено висновок, що наразі інноваційна діяльність в освітній сфері здійснюється недостатньо, що негативно позначається на формуванні економіки, яка ґрунтується на знаннях та інноваціях. В роботі подається авторське бачення інноваційної моделі навчання у вищій школі, моделі організації освітньо-наукової діяльності у вищих навчальних закладах, які передбачають забезпечення високої якості освітніх послуг, збалансованості інфраструктури тощо. Серед елементів освітньої політики, спрямованої на переведення навчальних закладів на інноваційний шлях розвитку, в роботі підкреслюється необхідність забезпечення підготовки кадрів на основі використання „трикутника знань”, впровадження постійного моніторингу потреби в кадрах з урахуванням запитів ринку праці, розвитку дослідницьких університетів, у яких навчально-дослідницька діяльність стає невід’ємною частиною не лише освітнього процесу, а й соціально-економічного розвитку країни. Пропозиції щодо подальшого поліпшення інноваційної діяльності в освітній сфері України базуються на використанні досвіду зарубіжних країн, а також вітчизняного.

Ключові слова: інновації, освіта, економіка, ефективність, підготовка кадрів, дослідницький університет, моніторинг.

Подчеркивается важность образовательной сферы в контексте социогуманитарных ценностей, значения для социально-экономического развития страны, для повышения эффективности экономики. В ходе исследования использовано форсайтный подход. В работе основное внимание сосредотачивается на высшем образовании. Освещается роль инновационного подхода в повышении качества образования та подготовки кадров, в частности показано, что образовательная инновационная политика должна быть направлена на подготовку кадров в соответствии с необходимостью обеспечения выпуска высшими учебными заведениями мобильных, конкурентоспособных специалистов. Обосновывается, что этому должна содействовать тесное взаимодействие образовательной сферы со сферой материального производства, предприятиями, бизнес-сообществом. На основании глубокого анализа авторами сделано вывод о том, что в настоящее время

инновационная деятельность в образовательной сфере осуществляется недостаточно, что негативно отражается на формировании экономики основывающейся на знаниях и инновациях. В работе подается авторское видение инновационной модели обучения в высшей школе, модели организации образовательно-научной деятельности в высших учебных заведениях, которые предполагают обеспечение высокого качества образовательных услуг, сбалансированности инфраструктуры и т.д. Среди элементов образовательной политики, направленной на перевод учебно-научных заведений на инновационный путь развития, в работе отмечается необходимость обеспечения подготовки кадров на основе использования „треугольника знаний”, внедрения мониторинга потребности в кадрах с учетом запросов рынка труда, а также развития исследовательских университетов, в которых учебно-исследовательская деятельность становится неотъемлемой частью не только образовательного процесса, но и социально-экономического развития страны. Предложения относительно дальнейшего улучшения инновационной деятельности в образовательной сфере Украины базируются на использовании зарубежного и отечественного опыта.

Ключевые слова: инновации, образование, экономика, эффективность, подготовка кадров, исследовательский университет, мониторинг.

Emphasizes the importance of the education sector in the context of social and humanitarian values, the values for socio-economic development of the country, to improve the efficiency of the economy. The study used foresight campaign. In this paper, the main attention is focused on higher education. Highlights the role of innovative campaign to improve the quality of education is the training, in particular, we show that the educational innovation policy should be aimed at training with the need to ensure the release of higher education institutions mobile, competitive professionals. It is proved that this should contribute to the education sector working closely with the sphere of material production enterprises, the business community. On the basis of in-depth analysis, the authors concluded that currently innovation in education is carried out is not enough, which adversely affects the formation of a knowledge-based economy and innovation. The paper is fed the author's vision of innovative learning models in higher education, educational organization model of scientific activity in higher education institutions, which involve providing high-quality educational services, balance of infrastructure, etc. Among the elements of educational policies that the transferred schools to innovative development work states the need to provide training through the use of "knowledge triangle", the introduction of monitoring staffing needs based on labor market needs and the development of research universities in which teaching research activity is an integral part of not only the educational process, but also the socio-economic development. Suggestions for further improvement of innovation in education in Ukraine based on the use of foreign and domestic experience.

Keywords: innovation, education, economy, efficiency, training, research university, monitoring.

„Країна, що не розвиває освіту та науку, неминуче перетворюється на колонію”

Ф. Жоліо-Кюрі

„З видимого пізнай невідоме”

Г. Сковорода

Актуальність дослідження. В нинішніх умовах пріоритетним напрямом державної політики в Україні має стати переведення економіки, всіх її складових на інноваційний шлях розвитку, створення економіки, побудованої на знаннях, підвищенні конкурен-

тоспроможності продукції. Зазначеному має сприяти перш за все переведення освіти на цей шлях. Такий підхід, як стверджує досвід багатьох країн світу, дозволяє подолати проблеми, що притаманні освітній сфері, зокрема ті, що стосуються якості освітніх послуг.

Серед усіх соціогуманітарних цінностей освіта виступає як універсальна всеохоплююча цінність, у структурі якої ієрархічно концентруються вартості, що живлять інтегруючі й диференціюючі функції соціального оновлення суспільства. Освіта не

лише генерує національні ідеї, а й виступає їх транслятором. Освітні цінності, діючі як моральні імперативи, еволюціонують разом із соціогуманітарним та інформаційним розвитком суспільства.

Здійснене нами форсайт-дослідження функціонування освітньої сфери дозволило зробити висновок, що освіта – це інструмент, що використовується державою для оновлення джерел виборності лідерів. Економісти намагаються оцінити упущену можливість економічного зростання, якщо існують суттєві розходження в політиці. Практика свідчить, що форсайтний підхід дає позитивні результати за умов, коли в цьому зацікавлене і готове до цього суспільство (керівники держави, органи місцевого самоврядування, громадськість тощо). Форсайт як метод дослідження широко використовується у скандинавських країнах, у Таїланді, Сінгапурі, Німеччині, Великій Британії, США. В останній, приміром, у контексті форсайтівського підходу до розвитку ВНЗ одержано інформацію про моделі формування попиту на компетенції у сфері нанотехнологій, що із зростаючою інтенсивністю відбуватиметься підвищення вимог до фундаментальних знань випускників ВНЗ, перш за все у сфері досліджень і розробок, з'являється потреба поєднувати базові компетенції з компетенціями в галузі нанотехнологій. Згідно з оцінками, розвиваючі країни можуть суттєво збільшувати валовий регіональний продукт (ВРП) на душу населення, якщо лідерів будуть висувати з урахуванням їх заслуг, а не за ознаками гендерного чи соціального статусу. За даними експертів, економічний прибуток у країнах, що розвиваються, де населення враховує заслуги кандидатів, утричі перевищує прибуток, який виник у результаті скорочення імпорту країн Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Тобто освіта виступає важливим чинником не лише економічного розвитку, а й суспільного прогресу.

Забезпечення переведення освіти на інноваційний шлях розвитку набуло особливої гостроти в умовах світової економічної кризи, коли суттєво зросла роль людського капіталу. Питання інноваційної політики в освітній сфері досліджує багато науковців.

У їх числі – Агапова О., Адольф А., Алимов В., Апагов Н., Бекер Г., Бережна І., Бірюков А., Бойченко Г., Брескіна Л., Брукінг Є., Волинська М., Гринчук В., Гринчук О., Гуревич Р., Дмитренко Г., Дяків Г., Ільїна Н., Кадемія М., Коваль О., Кравчук В., Кремень В., Кукліна І., Ланських А., Лапін Н., Мамонтова Н., Морзе Н., Нечаєв В., Пекар В., Рагіна Ж., Співаковський А., Шевченко Л. і багато інших.

Проте до цього часу інноваційна політика як у сфері освіти в цілому, так і в кожній її ланці не набула необхідної реалізації. Тому метою нашого дослідження є пошук шляхів її активізації.

Виклад основного матеріалу. В умовах ринку це проявляється в наявності:

- диспропорцій у підготовці кадрів;
- низької якості та компетентності випускників;
- невизначеності в прогнозах і балансах економічного розвитку;
- відсутності узгодженості освітніх і професійних стандартів тощо.

Освітня інноваційна політика – це одне з найголовніших джерел формування в країні науково-технічного прогресу (НТП), економічного зростання. Світова статистика свідчить, що лише НТП забезпечує від 70 до 90% приросту ВВП. Разом із тим науково-технічний прогрес сприяє формуванню інформаційного суспільства. В Законі України „Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки” зазначається, що однією з найважливіших особливостей цього часу є „перехід розвинутих країн світу від постіндустріального до інформаційного суспільства, що зумовлює необхідність упровадження інформаційних, комунікаційних технологій в усі сфери життєвої діяльності [8]. Перш за все це має впроваджуватись в освітній сфері у вигляді інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). ІКТ – це сукупність різноманітних технологічних інструментів і ресурсів, які використовуються для забезпечення процесу комунікації та створення, поширення, збереження та управління інформацією. Під цими технологіями мають на увазі комп'ютери, мережа Інтернет, радіо, телепередачі, телефонний зв'язок тощо.

Щоб все це активно використовувалось, освітня інноваційна політика в Україні має бути направлена на підготовку кадрів у відповідності із сьогоденням, що передбачає підготовку кадрів компетентних, конкурентоспроможних, мобільних. А це можливе в умовах наявності високопродуктивних робочих місць як при підготовці кадрів, так і при їх використанні. Це досягається завдяки урегульованості та взаємодії освітньої сфери з бізнес-спільнотою, затребуваності кадрів ринком праці, підприємствами, організаціями, реальним сектором економіки в цілому; активного та вмілого використання державно-приватного партнерства. Такий підхід дозволить забезпечити освітню галузь необхідною інфраструктурою, активне та ефективне застосування в навчальному процесі нових педагогічних технологій, успішне виконання науково-дослідницьких видів діяльності.

Сьогодні ж гальмом інноваційної діяльності в освітній сфері виступає саме недостатнє її ресурсне забезпечення. Практика свідчить, що інформаційний дефіцит зумовлює відставання інноваційної діяльності, впровадження нових освітніх технологій. А це негативно позначається й на розвитку економіки за інноваційним сценарієм. Наразі у переважній більшості, як свідчать результати наших досліджень, навіть при певній підтримці держави, Україна не в змозі успішно розвивати економіку, засновану на знаннях та інноваціях. Утім функціону-

вання економіки надає значні можливості носіям людського капіталу для розвитку їх здібностей, забезпечення потреб саморозвитку та самореалізації. Носії інноваційних форм людського капіталу займаються вищою формою людської діяльності – творчістю, тобто працею, спрямованою на генерацію нових ідей, нової продукції, які лежать в основі економічного розвитку.

Між тим, як свідчить статистика, найкращі умови для впровадження інновацій в освітній сфері створені у вищих навчальних закладах, зокрема в університетах. Серед причин цього можна виділити наступні:

- в університетах зосереджено значний науковий потенціал, висококваліфіковані кадри, чисельність яких постійно зростає. Скажімо, лише кількість доцентів і професорів в Україні протягом 1995-2013 рр. подвоїлась;

- університетське середовище, визначаючи інноваційну політику, орієнтується на потреби економіки та суспільства;

- університети виступають інтелектуальними центрами, де фундаментальні та прикладні дослідження тісно пов'язані з підготовкою фахівців. Світова статистика свідчить, що саме в університетах концентрується освітня та науково-дослідницька діяльність [4]. До речі, остання і в українських вищих навчальних закладах постійно розширює своє середовище. Врешті провідні вищі навчальні заклади концентрують увагу не лише на підготовці конкурентоспроможних кадрів, а й на виробництві та

Таблиця 1

Динаміка основних показників соціально-економічного розвитку в Україні

Рік	ВВП, млн. грн.	Обсяг реалізованої пром. продукції, млн. грн.	Оборот роздрібн. торгівлі, млн. грн.	Експорт товарів, млн. дол. США	Імпорт товарів, млн. дол. США
2007	720731	537378	318725	44449	54041
2008	948056	718941	449308	63046	80757
2009	913345	591965	442793	35603	40418
2010	1082569	792899	529883	46130	54088
2011	1302079	1008313	674723	61951	74714
2012	1411238	1014907	807331	63085	76861
2013	1444000	1006280	884204	57433	70040
2013 до 2007, %	200	187	278	130	130

Джерело: [5]

впровадженні наукових знань, що сприяють розвитку наукового, інтелектуального та соціально-економічного потенціалу країни. Підвищенням останнього є, не дивлячись на кризову фінансово-економічну ситуацію в Україні, показники соціально-економічного розвитку (табл. 1).

Як видно із табл. 1, за вказаний час в Україні обсяг ВВП подвоївся. Більш високими темпами зростає оборот роздрібною торгівлі. Цьому сприяло й зростання ВВП на душу населення.

Між тим, у порівнянні з іншими країнами, зокрема з країнами ЄС, Україна за цим показником значно відстає (рис. 1).

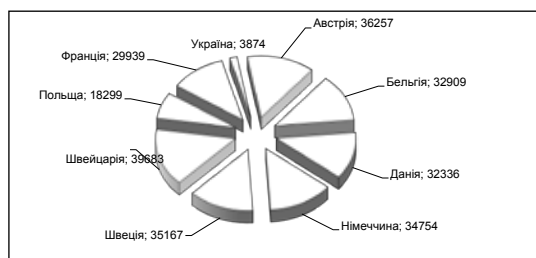

Рис. 1. ВВП на душу населення, дол. США

Як видно із рис. 1, Україна навіть у порівнянні з нашою сусідкою – Польщею суттєво відстає за величиною ВВП на душу населення, а значить і за життєвим рівнем населення. А це негативно позначається й на розвитку освіти, підготовки кадрів. До негативних тенденцій останнього слід віднести:

- невідповідність кваліфікаційних рівнів „бакалавр”, „магістр” реальній виробничій структурі та структурі управління промисловими підприємствами;

- посилення розриву зв'язків між вищими навчальними закладами і виробничими структурами профільних підприємств;

- скорочення циклу лабораторних і практичних занять при підготовці фахівців;

- значне моральне старіння та фізичний знос навчально-лабораторного устаткування. В Україні наразі промисловість практично не виробляє лабораторного обладнання, навчальних комплексів, здатних повноцінно замінити морально застарілу навчальну базу освітніх закладів.

До речі, як свідчить статистика, останнім часом в Україні суттєво зменшилась частка

населення, енергетична цінність добового харчування якого є меншою 2100 ккал. (рис. 2).

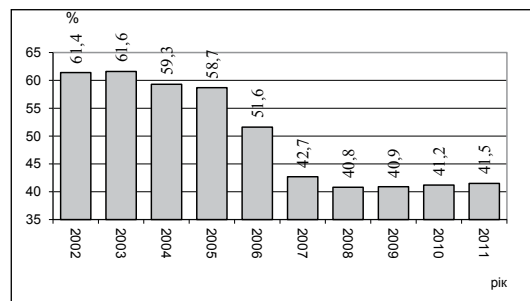

Рис. 2. Динаміка показника частки населення, енергетична цінність добового харчування якого складає менше 2100 ккал, %

Зменшення частки тих, добова енергетична потужність споживання яких складає менше 2100 ккал, свідчить про поліпшення добробуту населення. А це, з одного боку, позитивно впливає на розвиток освіти, яка, в свою чергу, сприяє зростанню добробуту населення, а також якості робочої сили. Формування останньої у значній мірі залежить від:

- рівня кваліфікації професорсько-викладацького складу в ВНЗ;

- наявності в останніх відповідних структур – аспірантури, докторантури, спеціалізованих рад із захисту кандидатських і докторських дисертацій;

- якості бази для проходження практики студентами;

- практики розробки вищими навчальними закладами науково-дослідних робіт;

- престижності вищого навчального закладу;

- рівня розвитку фундаментальних і прикладних наукових досліджень, а також рівня фінансового забезпечення вищого навчального закладу тощо.

Останньому, до речі, можуть сприяти наступні заходи:

- формування ваучерної освіти, максимально наближеної до фінансування, орієнтованого на попит і перш за все на внутрішні потреби. Освітні ваучери нині широко використовуються у США, Великій Британії;

- довгострокове залучення фінансових пожертвувань від випускників навчального

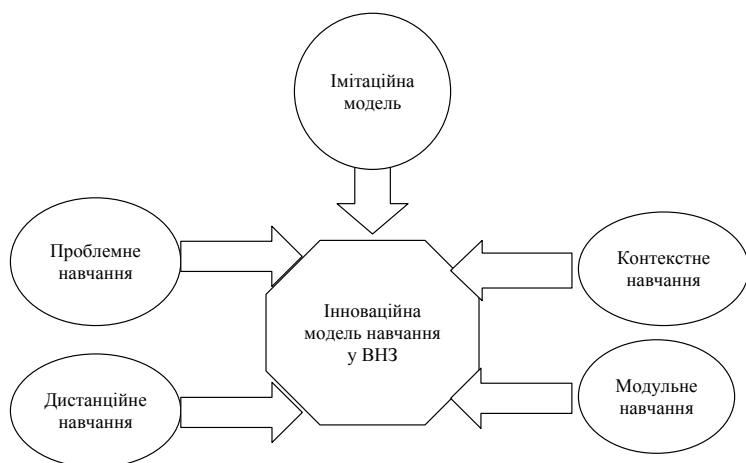

Рис. 3. Інноваційна модель навчання у ВНЗ України

закладу з метою створення фондів цільового капіталу;

- випуск вищими навчальними закладами облігацій;
- корпоратизація та приватизація вищих навчальних закладів;
- надання вищими навчальними закладами платних послуг за рахунок розвитку непрофільної діяльності тощо.

Інноваційна основа діяльності освітньої сфери сприяє зменшенню непродуктивних витрат часу працівників; покращенню якості роботи персоналу перш за все за рахунок використання автоматизованих робочих місць фахівців, оптимізації розподілу потоків забезпечення рівномірного завантаження працівників тощо [11]. Саме тому останнім часом активно впроваджується у ВНЗ інноваційна модель навчання (рис. 3).

Інновації в освіті потребують тісної інтеграції вищого навчального закладу із науково-промислового комплексу. Головними суб'єктами науково-технологічних інновацій у розвинених країнах є підприємницькі університети, які здатні комерціалізувати результати своєї наукової діяльності. Досвід США, приміром, вказує на дві моделі функціонування таких університетів:

- університет – підприємець, кафедри й факультети якого пропонують ринку нові науково-навчальні продукти;
- університет – підприємницький за результатом, який надає можливість виклада-

чам, студентам, випускникам виходити на глобальні ринки із забезпеченими ними інноваційними комплексами. Приміром, Стенфордський університет та університет Берклі фактично створили світовий центр високих технологій „Кремнієва долина”.

Нині загальноновизнано три моделі організації освітньо-наукової діяльності у вищих навчальних закладах:

– німецька модель, що передбачає злиття

викладання та наукових досліджень у вищих навчальних закладах;

– французька – модель, що надає перевагу розподілу цих двох функцій, залишаючи університету переважно педагогічні завдання;

– „атлантична” (британська) модель, яка є свого роду комбінацією перших двох моделей, запозичуючи при цьому досвід і традиції інших країн.

Всі ці моделі передбачають необхідність забезпечення високої якості освітніх послуг; збалансованості інфраструктури, результативності, інноваційного розвитку навчальних закладів (соціальні, економічні, екологічні складові) [2; 3].

Інноваційна діяльність й у кожному вищому навчальному закладі України має стати невід'ємною частиною освітнього процесу вишу, стратегія якого побудована на використанні трикутника знань (рис. 4).

У контексті цього „трикутника” для підготовки кадрів, затребуваних реальною економікою і суспільством, зусилля мають бути направлені на:

- посилення взаємодії усіх сторін державно-приватного партнерства на забезпечення умов для підвищення якості підготовки кадрів;
- реалізацію заходів по розробці професійних стандартів та ув'язці з ними освітніх стандартів;
- об'єднання зусиль суб'єктів регулювання відносин у системі професійної

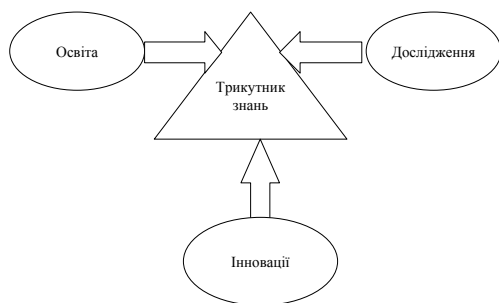

Рис. 4. Трикутник знань

освіти та суб'єктів регулювання відносин на ринку праці для виявлення реальних поточних і перспективних потреб ринку праці в фахівцях у відповідності з прогнозами та програмами соціально-економічного розвитку держави;

– створення та забезпечення функціонування спільних постійно діючих механізмів сторін співробітництва щодо формування пропозицій для здійснення загальних принципів в області підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів, затребуваних інноваційною економікою та соціальною сферою;

– розвиток багатоканального фінансового забезпечення та зміцнення матеріально-технічної бази організацій професійної освіти при зацікавлених і заохочуваних державою і суспільством у цьому роботодавців [6].

А це, в свою чергу, потребує впровадження постійного моніторингу потреби в кадрах з урахуванням запитів ринку праці, формування прогнозів попиту на підготовку кадрів у відповідності з програмами соціально-економічного розвитку, створення правових, організаційних і фінансових основ функціонування систем професійного навчання працівників у сфері реальної економіки та у сфері послуг; створення підприємствам, організаціям умов для здійснення професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації тощо.

Це можна реально забезпечити в умовах державно-приватного партнерства, участь під-

приємств у якому може бути забезпечено на умовах обговорення та узгодження діяльності щодо здійснення набору студентів з урахуванням реальних потреб ринку праці, суспільства; сприяння розвитку цільової підготовки, професійної перепідготовки кадрів на основі договорів між роботодавцем, студентом і навчальним закладом. Роботодавці, як свідчить практика, можуть брати безпосередню участь у розробці сучасних стандартів, навчальних планів і програм, входить до складу екзаменаційних й атестаційних комісій тощо.

Такий підхід, на наш погляд, це шлях до формування дослідницького* університету, які як свідчить досвід багатьох країн, можна розвивати за рахунок коштів промислових підприємств, місцевих і державних бюджетів, залученого приватного капіталу тощо. У цих вишах навчально-дослідницька діяльність має стати невід'ємною частиною не лише освітнього процесу, а й соціально-економічного розвитку. Скажімо, стратегія розвитку об'єднаної Європи побудована на використанні трикутника знань, який передбачає формування європейського дослідницького простору, тобто системи науково-дослідницьких програм, спрямованих на інтеграцію наукових ресурсів Європейського Союзу, що сприятиме здоланню фрагментарності досліджень; підвищенню конкурентоспроможності науково-дослідних інститутів; мобільності працівників розумової праці та поглибленню співпраці між дослідницькими університетами держав-членів ЄС; співпраці з іншими країнами світу.

Досвід багатьох країн світу свідчить, що для підготовки кадрів на інноваційній основі можна використати ресурси не лише конкретного вишу, а й інших організацій, у тому числі реальні можливості онлайн-освіти. Зрозуміло, що це є можливим в умовах активного розвитку та використання інформаційно-комп'ютерних технологій. Значну увагу цьому приділяють вищі навчальні заклади Хмельниччини, які практикують розробку концепції інноваційного розвитку, створюють відповідні структури.

* Дослідницькі університети передбачають наявність у них можливостей присудження в них наукових ступенів, кількість працівників з науковим ступенем, які підвищують свою наукову кваліфікацію шляхом виконання науково-дослідних робіт.

Зокрема, у Кам'янець-Подільському національному університеті ім. Івана Огієнка діє „центр інноваційного розвитку”, метою якого є забезпечення системи ефективного використання інноваційного потенціалу університету, підтримка та вдосконалення наукової, педагогічної та адміністративної діяльності. Центр діє як структурний підрозділ вишу, що здійснює свою діяльність у єдиному комплексі освітньої, науково-дослідницької діяльності. Основними структурними підрозділами центру є: науково-методичний відділ; центр тестування; мультимедійна лабораторія; центр дистанційної освіти [10].

Утім інформаційно-комп'ютерні технології активного розповсюдження набули далеко не в кожному навчальному закладі. Адже серед 157 країн світу Україна за цим показником посідає 68 місце (Білорусь – 41, Росія – 40). Перші місця посіли Республіка Корея, Швеція, Ісландія, Данія, Фінляндія, Норвегія [15].

Висновок. Таким чином, інноваційність освіти проявляється в активному впровадженні в її діяльність сучасних методів (навчання у співпраці, метод проектів, ігрові технології** тощо) та сучасної інформації. Від впровадження останньої залежить чіткість функціонування навчальних закладів. Практика свідчить, що для успішного управління ними варто використовувати сучасні комп'ютерні системи, здатні сприяти прийняттю оперативних рішень щодо планування не лише щоденної, а й стратегічної діяльності.

Інформаційні технології дозволяють здійснювати принципово новий підхід до

навчання студентів, що базується на міжнародному спілкуванні, передбачає широке використання реальних дослідницьких методів. Особливостями цих технологій є: інтерактивність; мультимедійність; нелінійність представлення інформації; цікавість тощо. Все це є основою активного впровадження мультисенсорності в навчальний процес, що дозволяє орієнтуватись на різні канали сприйняття студентом необхідної інформації. Комп'ютер, як свідчить практика, дозволяє не лише механічно об'єднати різні технологічні засоби, але й використати їх для створення якісно нових навчальних можливостей у порівнянні з друкованими навчальними посібниками.

Останнім часом у вищих навчальних закладах все активніше поряд з мультимедійними засобами використовуються електронні підручники, що допомагають в навчальному процесі здійснювати ділові та ролеві ігри, проводити Інтернет-семінари, лабораторні роботи. Комп'ютерні технології навчання розглядаються нами як процес підготовки та передачі інформації тим, хто навчається, це сукупність методів, форм і засобів впливу на людину в процесі її навчання та розвитку, що будується на фундаменті визначення змісту та передбачає використання адекватних способів представлення та засвоєння різних видів знань з допомогою сучасної комп'ютерної техніки [1]. Використання комп'ютерних технологій характеризується використанням величезної кількості різноманітних баз даних, що дозволяє готувати компетентних*** фахівців.

Список літератури:

1. Агапова О.И. О трёх поколениях компьютерных технологий обучения / О.И. Агапова // Информатика и образование. – 1994. – №2. – С. 34.
2. Владимиров А.И. Об инновационной деятельности вуза / А.И. Владимиров. – М., 2012. – 72 с.
3. Волкова Н.П. Залучення студентів до наукових досліджень як найважливіше завдання сучасного університету / Н.П. Волкова // Науковий вісник Донбасу. – 2011. – № 1(25).

** Ці методи дозволяють розвивати пізнавальні навички студентів, вміння самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, сприяють розвитку критичного мислення тощо.

*** Ознаками компетентності є: загальна сукупність об'єктивно необхідних знань, умінь і навичок; вміння правильно розпоряджатись ними під час виконання своїх функцій; знання можливих наслідків певних дій; практичний досвід; результат праці людини; гнучкість методу і практичність мислення; професійні позиції, індивідуально-психологічні якості та акмеологічні інваріанти [14].

4. Глобакова Г.М. Инновационная политика Магаданской области и задачи университетского комплекса в её реализации / Г.М. Глобакова // Высшее образование сегодня. – 2009. – № 6. – С. 5-8.
5. Голубова Г.В. Статистичний аналіз основних соціально-економічних показників розвитку України за 2007-2013 рр. / Г.В. Голубова // Статистика України. – 2014. – № 1(64). – С. 16.
6. Гриценко Н.Н. Актуальные вопросы подготовки кадров с учетом потребностей современного рынка труда / Н.Н. Гриценко // Труд и социальные отношения. Наука, практика, образование. – 2014. – № 1(113) – С. 5-7.
7. Дяків А.А. Якість освіти у ВНЗ / А.А. Дяків. – К.: Наукова думка, 2011. – 231 с.
8. Закон України „Про основні заходи розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки” [Електр. ресурс]. – Режим доступу: [http://zakon.rada.gov.ua/cgi\[21.08.09\]](http://zakon.rada.gov.ua/cgi[21.08.09]).
9. Зварич І. Критерії оцінювання педагогічної компетентності викладачів у США та застосування методу відеозапису / І. Зварич // Вища школа. – 2012. – № 7. – С. 56-64.
10. Кравчук В.В. Впровадження інноваційних педагогічних технологій у навчально-виховний процес як шлях модернізації системи освіти (на прикладі роботи ВНЗ Хмельницької області) / В.В. Кравчук, В.М. Гринчук, О.В. Гринчук // Проблеми науки. – 2014. – № 1(157). – С. 30-33
11. Ланских А.Н. Стратегия развития сферы услуг высшего профессионального образования на основе инновационно-ориентированного прогнозирования: автореф. дис. на соискание учен. степ. докт. экон. наук: 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством» / А.Н. Ланских; Финансовый университет при Правительстве РФ.– М., 2012. – 43 с.
12. Літвінов О. Реалізація освітніх стандартів середньої школи США / О. Літвінов, М. Літвінова // Освіта на Луганщині. – 2012. – № 2/37. – С. 208-211.
13. Подкопасва Е.В. Критерії та показники ефективного моніторингу якості освітньої діяльності у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації / Е.В. Подкопасва // Освіта на Луганщині. – 2012. – № 1/36.
14. Симен-Северская О.В. Педагогическая компетентность и профессионализм учителя // Сборник научных трудов. Серия «Гуманитарные науки», вып. 6 / Северо-Кавказский государственный технический университет. – Ставрополь, 2001. – С. 97-100.
15. The World in 2013; JCT_Facts and Figures:JTU [електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.Int.int/en/JTU-b/Statistics/documents/facts/JCT_Facts_Figures_2013e.pdf.